

**Prevence extremismu a respekt ke kulturním
odlišnostem**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Prevence extremismu a respekt ke kulturním odlišnostem.....	1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí.....	3
1.1 Základní údaje	3
1.2 Anotace programu.....	4
1.3 Cíl programu	4
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu.....	5
1.5 Forma	5
1.6 Hodinová dotace	5
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny.....	5
1.8 Metody a způsoby realizace	6
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	6
1.10 Materiální a technické zabezpečení	8
1.11 Plánované místo konání	8
1.12 Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu.....	8
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	8
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití.....	9
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	9
2.1 Teorie – počet hodin: 4	9
2.2 Praxe – počet hodin: 5.....	10
2.3 Inovace – počet hodin: 4,5	11
2.4 Sdílení – počet hodin: 2,5	11
3 Metodická část	11
3.1 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 1 (Teorie)	12
3.2 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 2 (Praxe)	12
3.3 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 3 (Inovace).....	13
3.4 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 4 (Sdílení).....	14
3.5 Další metodické poznámky k celému programu	15
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	15
5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	15

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Občanský průkaz 4.0 – kompetence pro demokratickou kulturu, reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16032/0008154
Název programu	Prevence extremismu a respekt ke kulturním odlišnostem
Název vzdělávací instituce	Centrum pro studium demokracie a kultury, o. p. s.
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Venhudova 17, 614 00 Brno www.cdk.cz; www.obcanskyprukaz.eu
Kontaktní osoba	Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.; Mgr. Jan Vybíral
Datum vzniku finální verze programu	19. července 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	7
Forma programu	Prezenční dvoudenní seminář
Cílová skupina	Středoškolští učitelé (zejména ZSV, občanské nauky a dějepisu); studenti VŠ se zájmem o budoucí uplatnění jako učitelé na SŠ
Délka programu	16 hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Kompetence pro demokratickou kulturu (předměty: základy společenských věd, občanská nauka, občanská výchova)
Tvůrci programu	Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.; Mgr. Petr Šimíček; Mgr. Jiří Sovadina; Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.
Odborný garant programu	Prof. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.; Prof. PhDr. Vít Hloušek, Ph.D.
Odborní posuzovatelé	Prof. PhDr. Lubomír Kopeček; Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D.

1.2 Anotace programu

Dvoudenní vzdělávací program nabízí podporu pro středoškolské učitele, kteří hledají inspiraci pro výuku a výchovu zaměřenou naprevenci extremismu a rozvoj respektu ke kulturním odlišnostem. Pedagogům, kteří si nejsou jistí, jak s žáky mluvit o extremismu a xenofobii, nebo kteří mají ve třídě žáky s extremistickými názory, program nabízí nejen teoretický vhled do dané problematiky, ale také konkrétní vzdělávací materiály, kontakty na zajímavé instituce, které dělají programy pro školy, a v neposlední řadě také možnost sdílet své zkušenosti s kolegy z jiných škol.

Program byl vytvořen ve spolupráci s odborníky na extremismus z Univerzity Palackého v Olomouci a rovněž ve spolupráci se zkušenými středoškolskými pedagogy (zakladateli a dlouholetými editory portálu modernidejiny.cz). Je koncipován tak, aby na jedné straně prohloubil znalosti pedagogů v oblasti prevence extremismu, především s ohledem na současné trendy, a na druhé straně aby reagoval na aktuální potřebu středoškolských pedagogů mít k dispozici efektivní metodické nástroje, s nimiž by mohli dotyčné znalosti a kompetence rozvíjet i při nízké hodinové dotaci, kterou mají pro občanské vzdělávání k dispozici. Proto je program postaven na prvotřídních externích lektorech, kteří zajišťují odbornou úroveň (teoretická východiska) i pedagogickou a metodickou kvalitu (praktické ukázky vzdělávacích materiálů, programů apod.).

Program byl dvakrát ověřen v praxi a zúčastnění pedagogové jej hodnotili jako velmi přínosný.

Program je ucelenou vzdělávací jednotkou. Tvůrci programu však doporučují pozornosti pedagogů také ostatní vzdělávací programy pro pedagogy, které vznikly v projektu Občanský průkaz 4.0 a které se zaměřují zase na jiné kompetence pro demokratickou kulturu.

Tento program lze velmi doporučit těm pedagogům, kteří se chystají ve výuce použít vzdělávací program pro žáky věnovaný prevenci extremismu a výchově k respektu a toleranci (nebo jeho část), který vznikl v rámci projektu Občanský průkaz 4.0 na UP v Olomouci.

1.3 Cíl programu

Hlavním cílem programu je poskytnout podporu středoškolským učitelům pro výuku a výchovu v oblasti prevence extremismu a pro rozvoj kompetencí pro demokratickou kulturu (především kompetencí „otevřenost ke kulturní jinakosti“ a „úcta“; a s ohledem na související hodnoty „lidské důstojnosti a lidských práv“ a „kulturní rozmanitosti“).

Konkrétní cíle programu jsou tyto:

- seznámit s aktuálními problémy v oblasti (prevence) extremismu a s aktuální odbornou reflexí této problematiky

- představit vynikající vzdělávací materiály a vzdělávací aktivity, které již existují anebo vznikly v projektu Občanský průkaz 4.0 a které mohou účastníci programu využít ve své výuce k posilování respektu ke kulturní, náboženské, politické aj. jinakosti
- poskytnout prostor pro vzájemné sdílení zkušeností mezi účastníky programu

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Program je zaměřen zejména na metodickou podporu v oblasti vytváření občanských kompetencí definovaných v RVP. Současně však podporuje i schopnost rozvíjet kompetence komunikační, sociální, personální a kompetence k řešení problémů.

Program je koncipován v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu.

Program seznamuje účastníky-pedagogy s řadou vzdělávacích materiálů a aktivit (a umožňuje osvojení souvisejících konkrétních a praxí ověřených metodických postupů), jejichž použití ve výuce vede k rozvoji zmíněných kompetencí, často díky kombinaci formálního a neformálního vzdělávání.

1.5 Forma

Prezenční dvoudenní seminář

1.6 Hodinová dotace

16 hodin (1 hodina = 45 minut)

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Počet účastníků: optimálně 10–20 osob

Cílová skupina: primárně středoškolští učitelé, zejména ti, kteří vyučují ZSV, dějepis, občanskou nauku apod.; sekundárně také studenti VŠ, kteří mají zájem v budoucnu na střední škole učit

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1.8 Metody a způsoby realizace

Dvoudenní seminář kombinuje různé vzdělávací metody: přednáška, workshop, moderovaná diskuse.

Seminář je rozčleněn do čtyř tematických bloků:

- *Teorie* – v tomto bloku jsou účastníci seznámeni s aktuálními problémy v oblasti (prevence) extremismu a s aktuální odbornou reflexí této problematiky; přednášející jsou vždy odborníci z VŠ, kteří se dlouhodobě tomuto tématu věnují
- *Praxe* – v tomto bloku jsou představeny vynikající vzdělávací materiály a vzdělávací aktivity, které již existují a které mohou účastníci využít ve své výuce; materiály či aktivity jsou z větší části představeny samotnými tvůrci
- *Inovace* – v tomto bloku jsou prezentovány nové vzdělávací materiály a aktivity, které vznikly v rámci projektu Občanský průkaz 4.0 na Univerzitě Palackého; účastníci si vyzkouší výukové materiály a mají možnost s jejich tvůrci diskutovat detaily použití materiálů ve výuce
- *Sdílení* – v tomto bloku je vytvořen prostor pro vzájemné sdílení zkušeností účastníků; v rámci moderované diskuse účastníci sdílí příklady dobré praxe a mohou diskutovat o aktuálních pedagogických výzvách spojených s problematikou odpovědného vztahu k médiím

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Teorie - počet hodin: 4

V tomto tematickém bloku jsou účastníci seznámeni s aktuálními problémy v oblasti (prevence) extremismu a s aktuální odbornou reflexí této problematiky

Současné podoby extremismu – počet hodin: 2

Přednáška o problematice současného extremismu, o jeho příčinách, podstatě a jeho rizicích pro mládež. Přehled odborné diskuse na toto téma.

Extremismus z pohledu Policie ČR – počet hodin: 2

Přednáška o konkrétních podobách pravicového a levicového extremismu v ČR. Organizace, jejich ideologie, symbolika, aktivity, rizika apod.

Praxe - počet hodin: 5

V tomto tematickém bloku jsou představeny vynikající, příkladné vzdělávací materiály a vzdělávací aktivity, které již existují a které mohou účastníci využít ve své výuce. Všechny materiály a aktivity jsou prezentovány jejich tvůrci (s výjimkou úvodního přehledu). Většinu materiálů si účastníci sami prakticky vyzkouší.

Přehled nejzajímavějších vzdělávacích programů – počet hodin: 1

Prezentace vynikajících programů, materiálů a aktivit, které vznikly v posledních letech a jsou k dispozici pedagogům. Představeny jsou jen programy vyzkoušené a osvědčené a vynechány jsou ty, které představí sami tvůrci v rámci tohoto bloku.

Člověk v tísní – počet hodin: 1

Autorské představení programu interkulturního vzdělávání Varianty.

Židovské muzeum v Praze – počet hodin: 1

Autorské představení projektu Naši nebo cizí, který se věnuje mj. antisemitismu.

Amnesty International – počet hodin: 1

Autorské představení vzdělávacích programů k tématu menšiny a stereotypy.

ARPOK – počet hodin: 1

Autorské představení vzdělávacího programu Svět v pohybu k problematice migrace.

Inovace - počet hodin: 4,5

V tomto tematickém bloku jsou prezentovány nové vzdělávací materiály a aktivity, které vznikly v rámci projektu Občanský průkaz 4.0 na Univerzitě Palackého.

Podoby demokracie – počet hodin: 3

Představení modelové hodiny věnované demokracii jakožto uspořádání státní moci, které umožňuje realizaci lidských práv a respektu k jinakosti. Účastníci mají možnost diskutovat metodické detaily použití materiálů ve výuce.

Občanský průkaz 4.0 – počet hodin: 1,5

Představení dalších materiálů, které vznikly v programu pro žáky v projektu Občanský průkaz 4.0 – opět s metodickou diskusí o způsobech využití ve výuce.

Sdílení - počet hodin: 2,5

V tomto tematickém bloku je vytvořen prostor pro vzájemné sdílení zkušeností účastníků a pro evaluaci programu.

Moderovaná diskuse – počet hodin: 2

V rámci moderované diskuse účastníci sdílí příklady dobré praxe a mohou diskutovat o aktuálních pedagogických výzvách spojených s problematikou extremismu a xenofobie.

Evaluace – počet hodin: 0,5

Prostor pro slovní reflexi vzdělávacího programu a vyplnění evaluačního dotazníku.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Dvoudenní seminář využije formou pronájmu výukové prostory Evangelické akademie, Vyšší odborné školy sociálně právní v Brně, kde se nacházejí potřebné výukové prostory, ICT vybavení, kuchyňka, toalety apod.

1.11 Plánované místo konání

Brno, Opletalova 6

1.12 Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu

Zpětná vazba od účastníků prostřednictvím evaluačních formulářů

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů: 11

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		16 000
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů</i>	1 000
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	5 000
Náklady na zajištění prostor		4 000
Ubytování, stravování a doprava účastníků		0
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	
Náklady na učební texty		1 000
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	

	<i>Rozmnožení textů – počet stran: 30</i>	1 000
Režijní náklady		9 000
<i>z toho</i>	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	500
	<i>Ubytování organizátorů</i>	
	<i>Poštovné, telefony</i>	1 000
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	
	<i>Propagace</i>	2 500
	<i>Ostatní náklady</i>	
	<i>Odměna organizátorům</i>	5 000
Náklady celkem		30 000
Poplatek za 1 účastníka	<i>*vyrovnaný rozpočet při počtu 20 účastníků</i>	1 500

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

www.cdk.cz; nabídnuto www.rvp.cz

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

2.1 Teorie – počet hodin: 4

V tomto tematickém bloku jsou účastníci seznámeni s aktuálními problémy v oblasti (prevence) extremismu a s aktuální odbornou reflexí této problematiky

Současné podoby extremismu – počet hodin: 2

Přednáška o problematice současného extremismu, o jeho příčinách, podstatě a jeho rizicích pro mládež. Přehled odborné diskuse na toto téma.

Doporučený lektor: Petra Vejvodová (FSS MU)

Referenční odkaz: <https://www.muni.cz/lide/119477-petra-vejvodova/zivotopis>

Extremismus z pohledu Policie ČR – počet hodin: 2

Přednáška o konkrétních podobách pravicového a levicového extremismu v ČR. Organizace, jejich ideologie, symbolika, aktivity, rizika apod.

Doporučený lektor: Jakub Petlák (FSS MU)

Referenční odkaz: <https://www.muni.cz/lide/363772-jakub-petlak/vyuka>

2.2 Praxe – počet hodin: 5

V tomto tematickém bloku jsou představeny vynikající, příkladné vzdělávací materiály a vzdělávací aktivity, které již existují a které mohou účastníci využít ve své výuce. Všechny materiály a aktivity jsou prezentovány jejich tvůrci (s výjimkou úvodního přehledu). Většinu materiálů si účastníci sami prakticky vyzkouší.

Přehled nejzajímavějších vzdělávacích programů – počet hodin: 1

Prezentace vynikajících programů, materiálů a aktivit, které vznikly v posledních letech a jsou k dispozici pedagogům. Představeny jsou jen programy vyzkoušené a osvědčené a vynechány jsou ty, které představí sami tvůrci v rámci tohoto bloku.

Doporučení lektori: Petr Šimíček a Jiří Sovadina (Gymnázium Olgy Havlové, Ostrava-Poruba)

Referenční odkaz: <http://www.gyohavl.cz/rubrika/dejepis>

Člověk v tísní – počet hodin: 1

Autorské představení programu interkulturního vzdělávání Varianty.

Doporučený lektor: Tijana Čajetinac

Referenční odkaz: <https://www.varianty.cz>

Židovské muzeum v Praze – počet hodin: 1

Autorské představení projektu Naši nebo cizí, který se věnuje mj. antisemitismu.

Doporučený lektor: Jiří Tejkal

Referenční odkaz: <http://www.nasinebocizi.cz>

Amnesty International – počet hodin: 1

Autorské představení vzdělávacích programů k tématu menšiny a stereotypy.

Doporučený lektor: Martina Jenčová

Referenční odkaz: <https://www.amnesty.cz/vzdelavani>

ARPOK – počet hodin: 1

Autorské představení vzdělávacího programu Svět v pohybu k problematice migrace.

Doporučený lektor: Anna Mairingerová

Referenční odkaz: <https://arpok.cz/pro-pedagogy/vyukove-programy>

2.3 Inovace – počet hodin: 4,5

V tomto tematickém bloku jsou prezentovány nové vzdělávací materiály a aktivity, které vznikly v rámci projektu Občanský průkaz 4.0 na Univerzitě Palackého.

Podoby demokracie – počet hodin: 3

Představení modelové hodiny věnované demokracii jakožto uspořádání státní moci, které umožňuje realizaci lidských práv a respektu k jinakosti. Účastníci mají možnost diskutovat metodické detaily použití materiálů ve výuce.

Doporučený lektor: Markéta Zapletalová (FF UP)

Referenční odkaz: <https://kpes.upol.cz/nc/kontakty/vizitka/empid/11331>

Občanský průkaz 4.0 – počet hodin: 1,5

Představení dalších materiálů, které vznikly v programu pro žáky v projektu Občanský průkaz 4.0 – opět s metodickou diskusí o způsobech využití ve výuce.

Doporučený lektor: Pavel Šaradín (FF UP)

Referenční odkaz: <https://kpes.upol.cz/nc/kontakty/vizitka/empid/02025/>

2.4 Sdílení – počet hodin: 2,5

V tomto tematickém bloku je vytvořen prostor pro vzájemné sdílení zkušeností účastníků a pro evaluaci programu.

Moderovaná diskuse – počet hodin: 2

V rámci moderované diskuse účastníci sdílí příklady dobré praxe a mohou diskutovat o aktuálních pedagogických výzvách spojených s problematikou extremismu a xenofobie.

Doporučený lektor: člen realizačního týmu s vlastní pedagogickou zkušeností

Evaluace – počet hodin: 0,5

Prostor pro slovní reflexi vzdělávacího programu a vyplnění evaluačního dotazníku.

3 Metodická část

Tato metodická část je určena realizátorům programu a má zajistit snadnou přenositelnost programu. Předpokládá se, že kromě tvůrců programu jej budou realizovat i jiní vzdělavatelé v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP).

3.1 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 1 (Teorie)

V tomto tematickém bloku jsou účastníci seznámeni s aktuálními problémy v oblasti (prevence) extremismu a s aktuální odbornou reflexí této problematiky. Záměrem tvůrců programu je, aby toto seznámení bylo vynikající a takřikajíc z první ruky. Proto je nutné věnovat velkou péči výběru vhodných lektorů:

Současné podoby extremismu

Úvodní přednášku by měl mít lektor, který se problematice dlouhodobě odborně věnuje na VŠ, přednáší a publikuje o ní. Viz např. doporučený lektor výše v oddíle 2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.

Extremismus z pohledu Policie ČR

Tuto přednášku by měl mít lektor, který se problematice dlouhodobě odborně věnuje v rámci PČR, současně však o ní také přednáší (optimálně na VŠ) a publikuje o ní. Viz např. doporučený lektor výše v oddíle 2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.

Další metodické poznámky k bloku Teorie:

- Je vhodné motivovat účastníky programu k diskusím po jednotlivých přednáškách, případně během nich – podle domluvy s lektorem.
- Pro tento blok je třeba mít zajištěný PC či notebook, dataprojektor, plátno a ozvučení.
- Je vhodné připravit pro účastníky papíry a propisovací tužky.
- Je vhodné se domluvit s lektory, aby účastníkům programu poskytli své prezentace, odkazy na online zdroje či jiné materiály.

3.2 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 2 (Praxe)

V tomto tematickém bloku jsou představeny vynikající, příkladné vzdělávací materiály a vzdělávací aktivity, které již existují a které mohou účastníci využít ve své výuce. Záměrem tvůrců programu je, aby co nejvíce materiálů a aktivit bylo prezentováno přímo jejich tvůrci a aby si účastníci programu sami tyto materiály prakticky vyzkoušeli.

Přehled nejzajímavějších vzdělávacích programů

Pro úvodní hodinu tohoto bloku doporučujeme udělat stručný komentovaný přehled vynikajících programů, materiálů a aktivit, které vznikly v posledních letech a které jsou k dispozici pedagogům. Představeny mají být jen programy vyzkoušené a osvědčené a vynechány nechtě jsou ty, které představí sami tvůrci v rámci tohoto bloku. Lektorem této hodiny by měl být zkušený středoškolský pedagog, který dané materiály a programy zná a může je okomentovat z hlediska svých zkušeností.

Prezentace jednotlivých programů, materiálů či aktivit

Realizátorům programu doporučujeme oslovit více institucí a na základě jejich časových možností sestavit výslednou podobu druhého tematického bloku. Určitě je vhodné oslovit tyto instituce:

- Člověk v tísni, projekt Varianty <https://www.varianty.cz>
- Židovské muzeum v Praze, projekt Naši nebo cizí <http://www.nasinebocizi.cz>
- Amnesty International, programy k tématu menšin <https://www.amnesty.cz/vzdelavani>
- ARPOK, program Svět v pohybu <https://arpok.cz/pro-pedagogy/vyukove-programy>
- Charita Brno, projekt Exran <https://celsuz.cz/res/archive/002/000395.pdf?seek=1327676721>
- OPU, projekt Lidé jedné Země <http://www.lidejednezeme.cz>
- Na Zemi, metodika práce s kontroverzními tématy ve výuce <https://lidevpohybu.eu>

Další metodické poznámky k bloku Praxe:

- I pro tento blok je třeba mít zajištěný PC či notebook, dataprojektor, plátno a ozvučení.
- Pro tento blok je vhodné, aby výukové prostory umožňovaly různé uspořádání lavic, včetně velkého prostoru pro pohyb nebo velkého kruhu židlí pro face-to-face diskusi všech účastníků.
- Je vhodné se domluvit s lektory, aby účastníkům programu poskytli své prezentace, letáky, materiály či odkazy na online zdroje.

3.3 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 3 (Inovace)

V tomto tematickém bloku jsou prezentovány nové vzdělávací materiály a aktivity, které vznikly v rámci projektu Občanský průkaz 4.0 na Univerzitě Palackého. Podobně jako v druhém tematickém bloku (Praxe) je záměrem tvůrců programu, aby byly materiály a aktivity prezentovány přímo jejich tvůrci a aby si účastníci programu sami tyto materiály prakticky vyzkoušeli.

Podoby demokracie

Tým tvůrců vzdělávacích materiálů (modelových hodin) k tématu demokracie lze kontaktovat prostřednictvím Doc. Mgr. Pavla Šaradína, Ph.D. (pavel.saradin@upol.cz).

Občanský průkaz 4.0

Tento program vznikl v rámci projektu Občanský průkaz 4.0, v němž byly připraveny i pro programy pro gymnázia a nematuritní obory SŠ. Na UP vznikly také programy k tématu prevence extremismu a respektu ke kulturním odlišnostem. Představit je může někdo z tvůrců těchto programů. Kontaktní osobou je opět Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D. (pavel.saradin@upol.cz).

Další metodické poznámky k bloku Inovace:

- I pro tento blok je třeba mít zajištěný PC či notebook, dataprojektor, plátno a ozvučení.

- I pro tento blok je vhodné, aby výukové prostory umožňovaly různé uspořádání lavic, včetně velkého prostoru pro pohyb nebo velkého kruhu židlí pro face-to-face diskusi všech účastníků.
- Je vhodné se domluvit s lektory, aby účastníkům programu poskytli své prezentace, letáky, materiály či odkazy na online zdroje.

3.4 Metodické poznámky k tematickému bloku č. 4 (Sdílení)

V tomto tematickém bloku má být vytvořen prostor pro vzájemné sdílení zkušeností účastníků a pro evaluaci programu. Na základě zkušeností z ověřování tohoto programu je nutno zdůraznit, že tento tematický blok je velmi důležitou součástí programu – většina pedagogů má jen málo příležitostí mluvit o své práci s kolegy z jiných škol, a proto velmi oceňuje příležitost ke sdílení zkušeností.

Moderovaná diskuse

Je vhodné, aby diskusi moderoval někdo z členů realizačního týmu, který byl přítomen celému programu, moderoval dílčí diskuse po přednáškách či prezentacích a zná dynamiku konkrétní účastnické skupiny. Je žádoucí, aby měl vlastní pedagogickou zkušenost. Při ověřování programu se osvědčilo i moderování diskuse ve dvojici.

Možné náměty pro diskusi:

- Jaké jsou vaše zkušenosti s projevy extremismu a xenofobie u žáků?
- Jak probíhá prevence extremismu a xenofobie na vaší škole? V jakých předmětech, v jakém rozsahu?
- Které vzdělávací materiály používáte, jaké s nimi máte zkušenosti?
- Využíváte některý z materiálů prezentovaný v tomto programu? Jaké s ním máte zkušenosti?
- Jaké jsou na vaší škole překážky při rozvíjení respektu k jiným kulturám?
- Jak hodnotíte tento vzdělávací program?
- Jaké poznatky, inspirace či materiály z tohoto programu využijete ve výuce?

Evaluace

Evaluace probíhá formou dotazníku. Návrh evaluačního dotazníku je v příloze. Realizátoři si jej pochopitelně mohou upravit podle vlastních potřeb. Je však třeba zachovat prvky publicity.

Další metodické poznámky k bloku Inovace:

- Pro tento blok je vhodné, aby výukové prostory umožňovaly uspořádání židlí do velkého kruhu pro face-to-face diskusi všech účastníků.
- Evaluační dotazníky je třeba mít včas nakopírované a v patřičném počtu.

3.5 Další metodické poznámky k celému programu

Na základě ověření programu lze realizátorům doporučit následující:

- Pro realizaci programu je třeba zvolit vhodný termín, který respektuje cyklus školního roku na středních školách. Vhodný je říjen, listopad, začátek prosince; únor a březen s výjimkou jarních prázdnin; duben s výjimkou termínů maturitních testů. V úvahu teoreticky připadá i tzv. přípravný týden na konci srpna, ten však nemusí vyhovovat lektorům.
- Formát dvoudenního semináře je pro učitele časově náročný. Osvědčila se realizace ve čtvrtek a pátek.
- Komunikaci s lektory je vhodné zahájit alespoň půl roku před plánovaným termínem realizace programu.
- Pro realizaci programu jsou důležité vhodné prostory, které umožňují variabilní uspořádání lavic a židlí a jsou vybaveny ICT technikou pro prezentace včetně ozvučení.
- S ohledem na délku programu je vhodné zajistit drobné občerstvení (káva, nealkoholické nápoje, sušenky apod.) a v harmonogramu naplánovat přiměřené přestávky a pauzu na oběd.

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

Pro realizaci tohoto vzdělávacího programu nejsou třeba žádné materiály. Veškeré aktuální materiály (prezentace, informační letáky, vzdělávací materiály apod.) si připraví oslovení externí lektori.

Evaluační formulář je dostupný jako samostatná příloha.

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

Pro realizaci tohoto vzdělávacího programu nejsou třeba žádné další metodické materiály.

Podklad k využívání materiálů, které byly pro tuto oblast vytvořeny, mimo jiné v rámci OP VK a OP VVV, je dostupný na původním webovém rozcestníku <http://rozcestnik.envio.cz>.

